

У К Р А Ї Н А

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська обл., 09107, тел. 0(4563) 5-12-40,
тел./факс 5-04-24 E-mail: Kyiv_academy@ukr.net, Web: <https://www.kristti.com.ua/>
Код ЄДРПОУ 02139618

СХВАЛЕНО

Протокол вченої ради
КНЗ КОР «КОПОПК»
від 23.04.2024 № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КНЗ КОР «КОПОПК»
від 24.04.2024 № 70

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вихователів групи подовженого дня
закладів загальної середньої освіти

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Нова українська школа: відповідаємо на виклики», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.04.2020 № 567 та відповідно до професійних стандартів за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736. Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 677, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 24.07.2018 № 865/32317, листа Міністерства освіти і науки України від 30.08.2018 №1/11-9224 «Щодо функціонування груп подовженого дня у закладах загальної середньої освіти», інших нормативно-правових

актів, що регулюють діяльність вихователя групи подовженого дня та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вихователь групи подовженого дня закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів в освіті, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу, активного впровадження технологій дистанційного навчання.

Програма містить чотири модулі, зміст яких орієнтований на розвиток професійних компетентностей вихователя групи подовженого дня. Кожен модуль передбачає теоретичну та практичну складові. Теоретична складова програми реалізується у формі інтерактивних лекцій/відеолекцій, вебінарів, відеоконференцій тощо. Практична складова - у формі навчальних тренінгів, практикумів, майстер-класів, семінарів тощо. Після завершення навчання передбачено контрольні заходи (тестування, проєктна робота, творча робота, авторське завдання тощо).

Мета освітньої Програми: професійний розвиток вихователів групи подовженого дня відповідно до державної політики в освіті, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688).

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вихователів групи подовженого дня закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вихователів групи подовженого дня закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вихователів групи подовженого дня закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вихователів групи подовженого дня закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми залежно від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть відрізнятися, залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту початкової освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи педагога в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти, типових освітніх програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка, офісне ПЗ, навушники, мікрофон, колонки, гаджет (планшет, смартфон), фліпчарти, інструменти для об'єднання в групи, обладнання STEM, постійний доступ до глобальної мережі «Інтернет», наявність облікового запису Google (особистого чи корпоративного).

1.	Розробник освітньої програми	Романюк Ольга Володимирівна, завідувач відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»; Ткаченко Любов Петрівна, методист вищої категорії відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»; Солдатенко Тетяна Михайлівна, методист вищої категорії відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
2.	Найменування	Освітня програма підвищення кваліфікації вихователів групи

	освітньої програми	подовженого дня закладів загальної середньої освіти					
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Вихователі групи подовженого дня					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність вихователя групи подовженого дня					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	4		2	6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій	2			2
		1.3.	Національна ідентичність в історичному вимірі			2	2
		2.	Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2		18	20
		2.1. Інваріантна складова модуля		2		12	14
		2.1.1.	Педагог у системі компетентісно орієнтованої освіти			2	2
		2.1.2.	Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу	2			2
		2.1.3.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності			2	2
		2.1.4.	Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти			2	2
		2.1.5.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			6	6
		2.2. Варіативна складова модуля				6	6

		2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
		2.2.2.	Виявлення та подолання освітніх та психологічних втрат			6	6
		2.2.3.	Формування команди для розвитку культури демократії в закладі освіти			6	6
		2.2.4.	Дії учасників освітнього процесу у надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру			6	6
		3.	Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу в початковій школі	8		30	38
		3.1. Інваріантна складова модуля		8		12	20
		3.1.1.	Організація освітнього середовища в умовах групи подовженого дня	2		2	4
		3.1.2.	Організація самопідготовки в умовах групи подовженого дня	2		2	4
		3.1.3.	Організація рухової активності молодших школярів	2		2	4
		3.1.4.	Національно-патріотичне виховання молодших школярів у групі подовженого дня	2		2	4
		3.1.5.	Педагогіка партнерства як фактор ефективної взаємодії учасників освітнього процесу			4	4
		3.2. Варіативна складова модуля				18	18
		3.2.1.	Благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики психосоціальної підтримки			6	6
		3.2.2.	Гендерна освіта в концепції Нової української школи			6	6
		3.2.3.	Формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти засобами українського народознавства			6	6
		3.2.4.	Упровадження програми з національно-патріотичного виховання “З Україною в серці”			6	6
		4.	Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1.	Установче заняття. Вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2

		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	14		58	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 кредити ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна. пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проектувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)					
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей					
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Пащенко Д.І. Перерва В.С. Сотніченко І.І. Довгань А.І. Часнікова О.В. Аносова А. В. Шевченко А.М. Ткаченко Л.П. Романюк О.В. Солдатенко Т.М. Седеревічене А.О. Дишлева І.М. Вихрестенко Ж.В.					

		Качуровський В.С. Загурська С.М. Винарчук Т.М. Слободяник Г. І. Луценко Т. М. Дерій О. В. Славінська М.О.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Я. Мудрого, м. Біла Церква, 09107
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість нараховується залежно від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/ програма:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів ХХІ століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги й обмеження в розумінні ролі освіти в процесі формування людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного/повоєнного часу».

1.2. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього

процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.3. Національна ідентичність в історичному вимірі

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів у Законі України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського, духовно-морального виховання. Регіональність у становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів, позакласної роботи у формування національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Очікувані результати за соціально-гуманітарним модулем 1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси.
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;
- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості в справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї Батьківщини.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог.
- використовувати нові досягнення в психології чи фізіології для покращення результативності своєї роботи;
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання в закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко й переконливо висловлювати свої думки про історичні аспекти національної ідентичності, ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх верств суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;

- готовність до впровадження нових методів та технологій в освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, відкритість до самокритики, незалежність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Педагог у системі компетентнісно орієнтованої освіти

Виклики сучасного суспільства системі освіти. Основні принципи освіти XXI століття. Зміна пріоритетів в освітньому процесі: від накопичення знань до розвитку життєвих навичок – ключових компетентностей. Вчитель – агент змін: коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Вимоги до педагога Нової української школи.

2.1.2. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу

Забезпечення безпеки з закладі освіти відповідно до вимог законодавства. Захист здоров'я учасників освітнього процесу. Безпека на території закладу освіти: контроль доступу та відеоспостереження, безпечний шлях до закладу освіти, проведення профілактичних занять з правил дорожнього руху. Техніка безпеки в кабінетах та лабораторіях, правила безпечного проведення дослідів. Екологічна безпека та гігієна, упровадження екологічно безпечних технологій в освітній процес. Включення тем безпеки життєдіяльності в освітні програми. Проведення занять та тренінгів.

2.1.3. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок та значення в педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен із цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності в підготовці до проходження атестації.

2.1.4. Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти

Поняття фізична безпека, безпечне освітнє середовище. Екосистемний підхід. Формула «Дитина в безпеці». Рівні відповідальності в забезпеченні фізичної безпеки в освітньому середовищі. Ролі в надзвичайній ситуації. Симуляційна гра «Безпечна дорога до школи». Поняття інформаційної безпеки. Цифрова безпека. Інформаційна культура та інформаційна гігієна. Джерела інформації. Види медіа, їх вплив на споживача інформації. Вправа «Новина з телефону». Психологічна безпека в освітньому середовищі: ключові поняття, інструменти й механізми формування, розподіл відповідальності та ролей. Техніки психологічної підтримки та психоемоційної саморегуляції. Ізраїльська модель стресостійкості BASIC PH.

2.1.5. Психологічні аспекти створення сприятливого безпечного середовища в закладі освіти

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних закладах освіти. Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнівської молоді. Організаційні аспекти протидії булінгу в закладі освіти. Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою професійного модуля 2.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в умовах реформування освіти;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку дитини в умовах нової парадигми освіти;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- емоційного інтелекту та його складових;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- наслідків впливу стресових емоцій на стосунки з оточенням та здоров'я педагога;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- можливостей діагностування та попередження конфліктів у педагогічній взаємодії;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності;
- сутності, значення фізичної, інформаційної та психологічної безпеки;
- особливостей створення безпечного освітнього середовища з урахуванням екосистемного підходу;
- рівнів відповідальності в реалізації фізичної безпеки в закладі освіти.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів професійного розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;

- аналізувати педагогічну діяльність, використовуючи різні критерії та індикатори якості освіти;
- відновлювати психічну рівновагу, перебувати в ресурсі;
- застосовувати психологічні методи й техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки, самотійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;
- сприяти створенню безпечного освітнього середовища;
- орієнтуватися в інформаційному середовищі, розрізняти інформацію;
- надавати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, за допомогою технік та прийомів здійснювати психоемоційну саморегуляцію.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність, готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість та адаптивність;
- педагогіка партнерства.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інтегративна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інтегративного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інтегративного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності, розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інтегративної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, впровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інтегративного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інтегративного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів, педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей. Методи, стратегії психолого-

педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, враховуючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси та потреби, специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами. Стратегії та методики адаптації освітнього процесу до врахування цих особливостей з метою забезпечення успішного навчання та розвитку кожного учня. Співпраця між педагогами, психологами, батьками, іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Сучасні підходи та методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання.

2.2.2. Виявлення та подолання освітніх та психологічних втрат

Тема 1. Освітні виклики в воєнний період: аналіз та стратегії відновлення

Освітні втрати: український контекст. Освітні втрати й навчальні розриви: сутність і взаємозв'язок, оцінка та наслідки. Формати вимірювання освітніх втрат та навчальних розривів. Наслідки навчальних втрат для суспільства. Інноваційні підходи до забезпечення навчання під час кризи. Роль освітніх технологій у забезпеченні навчання в умовах воєнного конфлікту. Міжнародний досвід реабілітації освітньої системи післявоєнного періоду: вивчення успішних стратегій.

Тема 2. Психологічні втрати в період воєнного стану: стратегії та ресурси відновлення

Психологічні втрати. Психологічні наслідки військових дій для дітей та підлітків: стратегії підтримки та реабілітації. Ментальне здоров'я та його складові. Ментальне здоров'я педагогічних працівників та учнів. Вплив стресу та травм на навчання та розвиток учнів. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу під час воєнного конфлікту.

Стратегії та інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та учнів, на запуск когнітивних процесів у навчанні. Травми та стресові реакції внаслідок воєнного стану: аналіз впливу на психічне здоров'я. Програми та підходи до психологічного відновлення. Стратегії самоопіки, психологічної самопідтримки в умовах воєнного стану.

Тема 3. Навчальна мотивація учнів в сучасних умовах

Мотивація, мотив, мотивування. Самогенеруюча мотивація. Сучасні підходи до мотивації учнів. Задоволеність від навчання: зовнішні та внутрішні ресурси. Мотиватори «нового покоління». Мотивація без примусу. Розвиток мотивації учнів у різні вікові періоди. Методики та стратегії, спрямовані на розвиток навчальної мотивації. Вплив сучасних технологій на навчальну мотивацію учнів: можливості та виклики. Роль соціальних мереж та медіа у формуванні навчальної мотивації учнів. Адаптація навчальних програм до індивідуальних потреб та інтересів учнів для збільшення мотивації. Психологічні аспекти навчальної мотивації: розвиток внутрішньої мотивації та саморегуляції. Роль вчителя у стимулюванні навчальної мотивації учнів: стратегії та підходи

2.2.3. Формування команди для розвитку культури демократії в закладі освіти

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури закладу освіти. Шкільні правила на основі цінностей демократії. Роль учнівського самоврядування у формуванні демократичних цінностей. Принципи та практики демократичного прийняття рішень у шкільному середовищі. Створення та функціонування шкільного парламенту. Методи інклюзивного управління в школі: врахування потреб всіх учасників. Розвиток лідерських якостей серед учнів через демократичне врядування. Роль вчителя як фасилітатора демократичного процесу в шкільному колективі. Вплив демократичного врядування на клімат та культуру закладу освіти.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство в командах. Фасилітація як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді. Розвиток ефективних команд у професійному середовищі: фактори успіху. Роль лідерства у формуванні та підтримці командної взаємодії. Ключові навички комунікації для побудови успішних командних відносин. Стратегії вирішення конфліктів у команді: підходи та методи. Типи ролей у команді та їх вплив на результативність спільної діяльності. Психологічний клімат у команді: чинники, що сприяють спільному успіху. Використання технологій для поліпшення командної взаємодії та спільної роботи.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства. Можливості мотивації до участі в команді. Зростання через лідерство в команді. Діяльність команд закладу освіти. Мотивація учасників команди. Розвиток довіри та взаєморозуміння у складі команди як фундамент життєздатності. Стратегії збереження, підтримки мотивації учасників команди на тривалий термін. Реагування на виклики та зміни: адаптивність команди як складник її життєздатності. Роль лідера в підтримці та зміцненні життєздатності команди. Ефективне управління конфліктами в командному середовищі для забезпечення стабільності та продуктивності. Оцінка, моніторинг параметрів життєздатності команди: інструменти й методи.

2.2.4. Дії учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях соціального, воєнного та природного характеру

Тема 1. Надзвичайні ситуації та їх наслідки

Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Загальні ознаки НС. Рівні надзвичайних ситуацій. Наслідки надзвичайних ситуацій соціального, воєнного та природного характеру. Режим надзвичайної ситуації. Повідомлення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації, постійне інформування про зміни ситуації. Типи надзвичайних ситуацій: природні катастрофи, техногенні аварії, соціальні конфлікти тощо. Психологічні аспекти надзвичайних ситуацій: стрес, тривога та підтримка психічного здоров'я. Вплив надзвичайних ситуацій на соціальні, економічні та екологічні системи. Роль правоохоронних та гуманітарних організацій у реагуванні на надзвичайні ситуації. Міжнародна співпраця у попередженні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Послідовність дій у надзвичайних ситуаціях природного характеру

Характеристика зон стихійного лиха (ураганів, затоплень, пожеж). Правила поведінки і дії працівників у НС природного характеру. Правила евакуації для працівників закладу освіти. Порядок евакуації. Захист: процедури евакуації, пошук притулку та безпечних зон.

Екстренні заходи: надання першої допомоги та врятованим, врятування заблокованих або постраждалих. Спільна діяльність між рятувальними службами, владними структурами та громадськістю. Відновлення житлових та інфраструктурних об'єктів, медичних послуг, освіти та інших сфер життєдіяльності.

Тема 3. Алгоритм дій у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру

Захист населення від небезпечних факторів. Колективні засоби захисту населення. Дії в разі вчинення терористичного акту (вибуху). Дії при виявленні вибухових пристроїв або підозрілих предметів. Дії у випадку обвалення будівель, споруд. Дії у випадку перебування під завалом. Організація та проведення евакуаційних заходів для цивільного населення під час надзвичайних ситуацій. Координація дій правоохоронних органів у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру. Організація та надання гуманітарної допомоги, медичного забезпечення для постраждалих у надзвичайних ситуаціях. Забезпечення доступної та інформативної комунікації з громадськістю, засобами масової інформації в надзвичайних ситуаціях. Відновлення та реабілітація: організація процесу відновлення й реабілітації суспільства після надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру.

Очікувані результати за варіативною складовою професійного модуля 2.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій;
- особливостей та причин освітніх та психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі;
- наслідків освітніх та психологічних втрат (низький рівень успішності, втрата навчальної мотивації та погіршення ментального здоров'я). принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерство в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- видів надзвичайних ситуацій: соціального, воєнного та природного характеру;
- визначення основних етапів та принципів організації заходів захисту в умовах надзвичайних ситуацій;
- розпізнавання потенційних загроз та ризиків, що виникають у надзвичайних ситуаціях.

Уміння:

- виявляти й адаптувати навчальні матеріали, методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- використовувати підходи до компенсації освітніх втрат;
- володіти навичками ефективної підтримки учнів та сприяє їхньому здоровому психологічному розвитку;
- визначати й використовувати сучасні методи та форми мотивації сучасних учнів до навчання;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- добирати та практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- визначати способи мотивації до участі у команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- брати участь у створенні безпечної освітньої екосистеми закладу освіти;
- планувати та виконувати евакуаційні процедури в надзвичайних ситуаціях;
- працювати в команді, координувати дії групи та, за необхідності, брати на себе лідерську роль для досягнення спільної мети;
- швидко й об'єктивно оцінювати ситуацію, а також приймати належні рішення щодо дій відповідно до обставин.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розвиток відповідальності та дбайливого ставлення до безпеки учасників освітнього процесу та їхнього оточення;

- необхідність розроблення та реалізації спеціальних програм, стратегій для подолання освітніх та психологічних втрат;
- розвиває власні навички у сфері безпеки та готовності до дій у надзвичайних ситуаціях;
- оцінювання переваг культури демократії у школі;
- демонстрація ціннісного ставлення до членів команди;
- мотивація членів команди;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності.

Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу в початковій школі

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Організація освітнього середовища в умовах групи подовженого дня

Психологічні аспекти створення сприятливого безпечного середовища в закладі освіти. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти як орієнтир щодо створення безпечного освітнього середовища. Створення цілісного освітнього простору на засадах педагогіки партнерства. Особливості створення освітнього середовища в умовах групи подовженого дня

Дитиноцентризм як особистісно орієнтована модель організації освітнього простору в початковій школі. Безбар'єрне освітнє середовище як простір необмежених можливостей. Учнівське самоврядування в початковій школі. Сучасні засоби навчання та обладнання навчального призначення для створення освітнього середовища Нової української школи.

Нормативно-правове забезпечення діяльності початкової освіти. Програмове та навчально-методичне забезпечення змісту початкової школи. Освітні та психологічні втрати в сучасному освітньому середовищі. Упровадження елементів STEM-освіти в початковій школі. Безпечне освітнє середовище в умовах надзвичайних ситуацій

3.1.2 Організація самопідготовки в умовах групи подовженого дня

Організація та проведення самопідготовки – важливий елемент педагогічного процесу, спрямований на розвиток самостійної діяльності учнів. Основна мета виконання домашніх завдань. Регламент виконання домашніх завдань. Вимоги до організації та проведення самопідготовки: організаційні, дидактичні, виховні, санітарно-гігієнічні.

Структурні етапи самопідготовки: підготовчий (організаційний момент, інтерактивне спілкування, постановка цілей та мети діяльності), основний етап (самостійна робота вихованців), підсумок (рефлексія).

Роль вихователя в ефективній організації самопідготовки школярів.

Диференціація та індивідуалізація процесу самопідготовки в групі подовженого дня. Урахування індивідуально-психологічних особливостей школярів під час самопідготовки. Планування і проведення самопідготовки в нетрадиційних формах. Саморозвиток молодших школярів на засадах інтегративно-діяльнісної педагогіки.

3.1.3. Організація рухової активності молодших школярів

Організація рухової активності учнів в умовах групи подовженого дня. Фізкультурно-оздоровчі заходи в освітньому середовищі початкової школи. Формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку. Збереження та зміцнення здоров'я школярів. Нові підходи до змісту занять фізичною культурою: фізична підготовленість, розвиток особистості, індивідуалізація. Рухова активність молодшого школяра як основа формування здоров'язбережувальної компетентності.

Навчальні екскурсії в природу як основа розвитку комунікативної компетентності молодшого школяра. Формування в молодших школярів умінь спостерігати на екскурсіях.

Прогулянка як одна із форм відпочинку вихованців у групі продовженого дня. Види прогулянок, їх цілі, особливості проведення; прогулянка-спостереження, прогулянка-завдання, прогулянка-пошук, прогулянка-фантазія, ігрова прогулянка, прогулянка-розвага.

3.1.4. Національно-патріотичне виховання молодших школярів у групі продовженого дня

Виховний процес як невід'ємна складова освітнього процесу, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях українського народу, цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина тощо. Особливості здійснення виховного процесу в реаліях сьогодення.

Реалізація Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Основні складові національно-патріотичного виховання: громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання. Система заходів та завдань для досягнення мети патріотичного виховання. Шляхи ефективного формування національно-патріотичного виховання в НУШ. Форми національно-патріотичного виховання в позаурочній діяльності молодших школярів. Тренінгові форми роботи для організації національно-патріотичного виховання учнів.

3.1.5. Педагогіка партнерства як фактор ефективної взаємодії учасників освітнього процесу

Педагогіка партнерства – основа Нової української школи. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. Педагогіка партнерства: забезпечення співпраці в закладі освіти через інтеракцію. Партнерство з батьками як умова успішної роботи групи продовженого дня.

Очікувані результати за інваріантною складовою фахового модуля 3.1. охоплюють: **Знання й розуміння:**

- вимог безпеки щодо освітнього середовища у всіх типах закладів загальної середньої освіти;
- вимог до організації освітнього середовища в групі продовженого дня відповідно до нормативно-правових документів;
- умов утворення та функціонування групи продовженого дня;
- режиму роботи групи продовженого дня, ведення відповідної документації;
- характерних ознак творчої особистості молодшого школяра;
- вимог до ефективної організації та проведення самопідготовки;
- цифрових ресурсів, які використовуються в умовах дистанційного навчання у початковій школі;
- організації та проведення екскурсій у ГПД;
- видів прогулянок та особливостей їх проведення;
- Концепції національно-патріотичного виховання;
- особливостей здійснення виховного процесу в реаліях сьогодення.

Уміння:

- створювати безпечне, мотивуюче, розвивальне, інклюзивне освітнє середовище для вихованців групи продовженого дня;
- здійснювати диференціацію та індивідуалізацію процесу самопідготовки в групі продовженого дня;
- ефективно проводити екскурсії та прогулянки в групі продовженого дня;

- використовувати цифрове освітнє середовище для організації дистанційного роботи групи подовженого дня;
- здійснювати виховний процес, який ґрунтується на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях українського народу, цінностях громадянського суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина;
- використовувати в освітньому процесі молодших школярів різноманітні форми національно-патріотичного виховання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність створювати педагогічні умови ефективної діяльності групи подовженого дня Нової української школи, всебічного розвитку особистості;
- дитиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей;
- готовність застосовувати інновації в позаурочній діяльності молодших школярів;
- мобільність, гнучкість;
- постійний професійний розвиток;
- рефлексія власної професійної практики, саморозвиток.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики психосоціальної підтримки вчителів початкових класів, вихователів груп подовженого дня

Тема 1. Благополуччя і навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій

Вплив надзвичайних ситуацій на розвиток, навчання та благополуччя дитини й дорослого.

Вплив надзвичайних ситуацій в Україні на благополуччя, розвиток та навчання дітей. Психосоціальна підтримка та гра. Вплив стресу на благополуччя та навчання дітей. Вплив стресу на креативний, соціальний, когнітивний, емоційний і фізичний розвиток дитини. Психологічно безпечне освітнє середовище.

Тема 2. Роль педагога в підтримці благополуччя дітей

Чинники успішного розвитку та навчання дітей в надзвичайних ситуаціях. Успішні стратегії психосоціальної підтримки в закладі освіти. «Навчання через гру» як новітня освітня стратегія та педагогічна практика. Створення безпечного ігрового освітнього середовища. Стратегії підтримки позитивної поведінки дітей у закладі освіти.

Сприяння позитивній соціальній взаємодії в закладі освіти. План підтримки благополуччя дітей у закладі освіти.

Тема 3. Благополуччя педагога

Благополуччя педагога: чинники, типи та індикатори. Благополуччя педагога та благополуччя дитини. Благополуччя педагога та план його професійного розвитку. Ефективні стратегії професійної самоорганізації, самоменеджменту. Професійні спільноти та групова підтримка.

3.2.2. Гендерна освіта в концепції Нової української школи

Тема 1. Визначення понять. Нормативно-правові акти, які регулюють впровадження гендерної рівності у сфері освіти

Сутність поняття “гендер”, “гендер”, “стать”, “гендерна рівність”, “стереотипи”, “гендерні стереотипи”.

Законодавство, що регулює впровадження гендерної рівності у сфері освіти: Закони України, розпорядження КМУ, стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року. Права та обов’язки педагогічних працівників із питань гендерної рівності, дотримання прав людини під час освітнього процесу (стаття 54 “Права та обов’язки педагогічних, науково-

педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу” цього Закону). Переваги гендерної рівності.

Тема 2. Гендерні стереотипи та їх взаємозв'язок із насильством, гендерної нерівності в суспільстві

Види стереотипів. Функції гендерних стереотипів. Розуміння сутності та природи стереотипів. Конструктивні прояви гендерних стереотипів. Деструктивні прояви гендерних стереотипів. Міфи й реальність у подоланні гендерних стереотипів. Гендерно зумовлене насильство. Ідентифікація найбільш поширених стереотипів в учасників освітнього процесу.

Тема 3. Вплив наявних гендерних стереотипів у педагогів на освітній процес

Форми та методи роботи, спрямовані на формування вільного від стереотипів освітнього простору. Кейси гендерних стереотипів в освіті. Важливість подолання гендерних стереотипів в освіті. Роль педагогічних працівників. Що впливає на подолання стереотипів? Чек-лист “Важливі умови для звільнення від стереотипів”. Фактори, що впливають на руйнування стереотипів.

3.2.3. Формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти засобами українського народознавства

Тема 1. Педагогіка народознавства як засіб формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти

Українське народознавство як засіб національно-патріотичного виховання та формування національно-культурної ідентичності здобувачів освіти. Загальна класифікація народознавчих дисциплін: етнологія, фольклористика, історичне та літературне краєзнавство, мистецтвознавство тощо. Історія народознавчих досліджень в Україні та на Київщині. Видатні дослідники-народознавці Київщини (П.Лебединцев, Л.Похилевич, М.Чубинський). Провідні етнографічні музеї України та Київщини (Національний музей народної архітектури та побуту України, Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»).

Тема 2. Матеріальна та духовна культура українського народу в виховній системі закладу освіти

Матеріальна та духовна культура українського народу й рідного краю у виховній системі закладу освіти. Народні свята, звичаї і традиції, мистецькі скарби, фольклорні твори. Історична реконструкція календарних (Зелені свята, Івана Купала, Катерини, Андрія, Різдво, Василя, Йордан), сімейно-побутових (народини, сватання, дівич-вечір, проводи до війська), трудових (косовиця, жнива) обрядів і типових фольклорних текстів, що їх супроводжують. Відтворення дитячих ігрових форм дозвілля (закликання весни, зустріч птахів, закликання дощу, дитячі новорічно-різдвяні віншування). Репрезентація в театральних формах звичаїв молодіжних зібрань і молодіжного дозвілля («вулиць», вечорниць, досвіток).

Тема 3. Народознавчі дослідження дітей та учнівської молоді

Народознавчі дослідження учнівської молоді в системі Малої академії наук України. Обласні фольклорно-етнографічні фестивалі «З народного джерела» та «Дитинства пісня Великодня». Обласний зліт юних краєзнавців, інші дослідницькі проєкти для юних народознавців і краєзнавців.

3.2.4. Упровадження програми національно-патріотичного виховання «З Україною в серці»

Тема 1. Концептуальні засади національно-патріотичного виховання. Патріотизм як суспільна та особистісна цінність

Історичне коріння патріотизму. Патріотизм та ідентичність. Патріотизм та громадянське суспільство: вплив на громадянську активність та участь у суспільних процесах. Патріотизм як запорука національної безпеки: як патріотичні почуття впливають на стабільність та безпеку держави. Нові акценти національно-патріотичного виховання.

Тема 2. Технологічне забезпечення національно-патріотичного виховання

Сучасні підходи та методи національно-патріотичного виховання. Форми національно-патріотичного виховання з доведеною ефективністю. Аргументація та маніпуляція в національно-патріотичному вихованні. Роль освіти у формуванні патріотичних цінностей.

Тема 3. Виклики і загрози у національно-патріотичному вихованні

Вплив соціокультурних та політичних чинників на національно-патріотичне виховання в сучасному світі. Розвиток національної самосвідомості та патріотичних почуттів серед молоді в умовах війни. Залучення молоді до національно-патріотичного виховання в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інтернет та соціальні медіа: вплив на формування національної свідомості серед молоді.

Очікувані результати за варіативною складовою фахового модуля 3.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- особливостей соціально-емоційного розвитку молодших школярів, ресурси гри для забезпечення соціально-емоційного розвитку молодших школярів;
- змісту, методів, інструментів та методичного забезпечення Програми «Peppy Pals» («Веселі Друзі»);
- методики проведення занять із застосуванням методів арт-педагогіки;
- сутності соціально-емоційного розвитку сучасних дітей;
- методів інтерактивного навчання;
- основних тенденцій та змісту національно-патріотичного виховання;
- методів національно-патріотичного виховання учнівської молоді;
- сутності, значення STEM-технологій для розвитку сучасного інформаційного суспільства;
- усвідомлення особливостей сучасних STEM-технологій та спроможність аналізувати STEM-засоби.

Уміння:

- сприяє розвитку соціально-емоційних навичок молодших школярів;
- створює психологічно безпечне освітнє середовище закладу освіти;
- організовує освітню діяльність із застосуванням STEM-технологій та STEM-засобів;
- поєднує різні форми, методи та прийоми роботи при організації проєктної діяльності;
- розуміє ризики переживання стресових ситуацій дітьми;
- стабілізує емоційний стан дітей, використовуючи методи арт-педагогіки;
- ідентифікує дескриптори рамки компетентностей в очікуваних результатах програми.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- визначає важливість використання потенціалу гри в соціально-емоційному розвитку молодших школярів;
- усвідомлює важливість людського життя, дбайливого та відповідального ставлення до нього;
- відчуває відповідальність за створення комфортного навчального середовища для своїх вихованців;
- стверджує, що права людини завжди потрібно поважати та захищати;
- дотримується поглядів, що кожен має докладати зусиль заради досягнення взаєморозуміння, змістовного діалогу між людьми та групами, які відрізняються між собою;
- налагоджує контакти з іншими людьми для вивчення їхньої культури;
- здатність до застосування STEM-технологій та STEM-засобів під час проведення різних форм навчальних занять у контексті цифровізації освітнього процесу;

- реалізує загальнопрофесійні потреби особистості засобами STEM-технологій;
- упроваджує STEM-проекти в практику освітньої діяльності.

Рекомендовані джерела

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. Директор школи. 2018. № 23-24, С. 10-20.
3. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» / Л. Гриневич та ін. Київ: Шкільний світ. 2021. 296 с.
4. Бех І.Д., Кириченко В.І., Петрович Ж.В. З Україною в серці (тренінг з національно-патріотичного виховання дітей та молоді): посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 140 с.
5. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Добірка ігрових вправ для учнів І-ІІІ класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
6. Бичко Г., Терещенко В. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
7. Бівол О.С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39), С. 103-107.
8. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж. М. Зош та ін. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>.
9. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
10. Богданов С., Залеська О. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації: методичний посібник для педагогів. Київ: Пульсари, 2018. 186 с.
11. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3Bypw0l>
12. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. Зарубіжна література в школах України. 2020. № 4, С. 12-17.
13. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. Київ : Вид. дім «Перше вересня», 2016. 144 с.
14. Вакарін С. Нова українська школа : дидактичні основи STREAM-освіти в початковій школі : навчально-методичний посібник. Київ : Саміт-книга, 2021. 144 с.
15. Васянович Г.П. Педагогічна етика : навч. посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2011. 254 с.
16. Вашуленко М. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного навчання : навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
17. Волобуєва Т. Рівні підготовки педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій. Післядипломна педагогічна освіта в Україні. 2010. № 1, С. 30-35.
18. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
19. Волянський П.Б. Домедична допомога в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник. Вінниця : ФОП Панов А. М., 2016. 215 с.
20. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / за наук. ред. О.І. Пометун. Харків, 2007. 190 с.

21. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт.-упоряд.: Н.В. Маценко, Н.В. Свір. Харків : ВГ «Основа», 2019. 133 с.
22. Гаряча С., Добровольська Л., Андросова В. Читай, міркуй, твори: інтегровані компетентісно орієнтовані завдання для учнів 3-4 класів Нової української школи. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 68 с.
23. Глузман О.В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України. 2009. № 2 (63), С. 51-60.
24. Гончарова Н.О., Сіпій В.В. Технологія доповненої реальності, як складова STEM-орієнтованого освітнього простору. Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти в Україні: зб. наук. пр. за матеріалами IV-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. 2020. С. 17–21. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/722367/>
25. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с.
26. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
27. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
28. Громадська організація «Едкемп Україна». URL: <https://www.edcamp.ua>.
29. Гулей К.В. Про етичну компетентність сучасного вчителя. URL: <http://oblosvita.com/navigaciya/skrynka/etyka/5933-pro-etichnu-kompetentnist-suchasnogo-vchitelya.html> .
30. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практич. конференції. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
31. Дементієвська Н.П. Стратегії розвитку навичок критичного мислення в учнів при оцінюванні ресурсів Інтернету. URL: www.scribd.com/doc/33487253/
32. Державний стандарт початкової освіти. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
33. Деякі питання організації та проведення супервізії : Наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
34. Джежелей О., Ємець А., Коваленко О. Читаємо та граємо в театр. 1-4 класи. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 80 с.
35. Дзьобак В. Національна ідентичність як складова національної стійкості. URL : https://lb.ua/blog/volodymyr_dziobak/568987_natsionalna_identichnist_yak.html
36. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан та ін.; за заг. ред. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
37. Діяльнісна математика. Методичний посібник із фасилітації уроків математики в початковій школі / The LEGO Foundation. Запоріжжя : СТАТУС, 2023. 208 с.
38. Дмитрів Г.І. Нова українська школа: poradnik vихователю групи подовженого дня у закладах загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 224 с.
39. Домедична допомога (алгоритм маніпуляції): методичний посібник / В.О. Крилюк та ін. Київ, 2015. 197 с.
40. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» / авт.-уклад.: Л. Добровольська, В. Андросова; за ред. Р. Шияна. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
41. Елькін О. Соціально-емоційне та етичне навчання: навчальна програма для ранньої початкової школи. Харків: Дім реклами, 2021. 196 с.
42. Елькін О., Масалітіна О., Фюрст Я. Вибрані матеріали міжнародної програми з формування м'яких навичок СЕЕ-навчання. Харків: Дім реклами, 2019. 169 с.
43. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П. Наволокова. Харків : ВГ «Основа». 2009. 176 с.

44. Журба К., Гаряча С. Формування етичної культури вчителів як необхідна умова сучасного виховання. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/22/visnuk_3.pdf.
45. Засади психологічного благополуччя у закладах освіти. Особливості діяльності психологічної служби у закладах освіти в умовах дистанційного навчання: методичні матеріали / Т.В. Войцях та ін. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 112 с. URL: <https://cutt.ly/ohA3OAU>
46. Збірник матеріалів «Українська Хартія вільної людини». Тернопіль, 2019. 129 с.
47. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора. Молодь і ринок. 2021. № 9(195), 28 с.
48. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
49. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.
50. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / авт.- укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
51. Інтернет-ресурси для корисного навчання. URL: <https://naurok.com.ua/post/internet-resursi-dlya-korisnogo-navchannya-dobirka-materialiv-iz-biblioteki-na-urok>
52. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471
53. Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації. Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2017. 216 с.
54. Кириленко С. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: теоретико-методологічні та методичні сегменти. Рідна школа. 2016. № 4, С. 50-54.
55. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості: навч. посібник. Київ: Либідь, 2007. 256 с.
56. Кірик М.Ю., Данилова Л.І. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Львів: Світ, 2019. 136 с.
57. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>.
58. Коваленко О. STEM- освіта: досвід упровадження в країнах ЄС та США. Рідна школа. 2016. №4, С. 46-49.
59. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
60. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458.
61. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
62. Коли вашу дитину цькують. Посібник для батьків. Спеціальний проект з протидії булінгу в школі «Стоп шкільний терор» («Безпечна школа») / Український інститут дослідження екстремізму та Інформаційне агентство «Главком». URL: glavcom.ua/specprojects/stopbullying/koli-vashu-ditinu-ckuyut-posibnik-dlya-batkiv-452001.html
63. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації». Київ, 2018. 140 с.
64. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
65. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
66. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л.А. Найдьонової, М.М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

67. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>
68. Копосов П. Нова українська школа : дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.
69. Корнієнко О.Р. Про актуальність запровадження STEM-навчання в Україні. URL: <https://elenakornienko.blogspot.com/2016/02/stem.html> (дата звернення: 18.03.2024).
70. Коротун О. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. Інформаційні технології в освіті. 2016. № 3 (28), С. 117-129.
71. Корчевська О.П. Навчаємо математики: методика роботи над задачами. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 160 с.
72. Костюк А.В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 2, С. 85-89.
73. Коць М.М., Цвігун О.П. Психологічний аналіз емоційного вигорання у студентської молоді. Психологія: реальність і перспективи. 2020. №14, С. 125–129.
74. Кочкурова О.В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 12. 2019. Вип. 25 (49), С. 200-205.
75. Кремень В.Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
76. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. Джерело педагогічної майстерності. 2008. № 2, С. 32-37.
77. Культура добросусідства. Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно. Програма та методичні рекомендації / уклад.: О.В. Аніщенко та ін. Київ : ТОВ «Прометей», 2019. 544 с.
78. Культура добросусідства: Я. Ми. Країна. Програма виховних годин для ЗНЗ II–III ст. : методичні рекомендації щодо її апробації та впровадження / уклад.: М.А. Араджіоні та ін. Київ : ТОВ «Контекст Україна», 2016. 260 с.
79. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи : науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.
80. Листопад Н. Вивчення величин на уроках математики в початковій школі на засадах компетентнісного підходу : методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2020. 72с.
81. Локшина О. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського союзу. Порівняльно-педагогічні студії. 2009. № 2, С. 107–113.
82. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
83. Максименко С.Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. Психолог. 2005. № 1, С. 19-22.
84. Марія О. Дослідження синдрому вигорання. КІПТ-орієнтована модель допомоги при емоційному вигоранні. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії. 2021. С. 2-5.
85. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році (Лист ІМЗО від 01.08.2023 № 21/08-1242).
86. Модельна навчальна програма «Культура добросусідства. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти / авт.-уклад.: М.А. Араджіоні та ін. URL: <https://cutt.ly/9ItaxTH>
87. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика. 2010. № (6)97, С. 2-15.
88. Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2013. № 6, С. 45-57.
89. Навчаємо мислити критично: пос. для вчителів / авт.-уклад.: О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
90. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>

91. Нова українська школа : організація медіаосвіти в початковій школі : навчально-методичний посібник / І. Старагіна та ін. Київ : ПРОПАПР, 2021. 160 с.
92. Нова українська школа : український правопис у системі формування орфографічної компетентності в учнів початкової школи із застосуванням правил українського правопису : навчально-методичний посібник / Н. Воскресенська та ін. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 60 с.
93. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упор. Л. Гриневич та ін.; заг. ред. М. Грищенко; Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 36 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf/>
94. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://bit.ly/3cp4kEx> (дата звернення: 14.05.2020).
95. Нова українська школа: poradnik vikhovatelyu grupy prodovzhenogo dnia u zakladaх загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / Г.І. Дмитрів та ін. Львів: Світ, 2019. 224 с.
96. Нова українська школа: poradnik dlia vchytelia / za заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
97. Огляд і розбір Держстандарту мистецької освітньої галузі. URL: <https://naurok.com.ua/post/oglyad-i-rozbir-derzhstandartu-mistecko-osvitno-galuzi1>
98. Олексюк О.Р. Деякі аспекти синергетичних ефектів у впровадженні STEM-освіти. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: зб. тез III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 9-10 квітня. 2020 р.). 2020. С. 263–265.
99. Олійник П. Перша медична допомога. Львів: «Сполом», 2004. 256 с.
100. Онопрієнко О. Дидактико-методичні засади контролю і оцінювання навчальних досягнень молодших школярів : монографія . Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.
101. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
102. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 72 с.
103. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4, С.36 – 42.
104. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників / Н. Морзе та ін. Ел.фахове видання Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
105. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ, 2018. 252 с.
106. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В.С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
107. Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання: Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій від 11 травня 2023 року. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1jxjvKBFHbQ3gP62jD4DFAzajZKJKhZ_0
108. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVI00D>
109. Паркер Р., Томсен Б.С. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
110. Підгорна О., Березовська Т. Що таке формувальне оцінювання, чому воно потрібне учням і які основні виклики. URL: <https://nus.org.ua/view/shho-take-formuvalne-otsinyuvannya-chomu-vono-potribne-uchnyam-i-yaki-osnovni-vyklyky>
111. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості / стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / С.О. Богданов та ін.; за заг. ред.: В. Чернобровкіна В. Панка. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.: іл., табл. URL: <https://cutt.ly/41ZBVFb>

112. Положення про інклюзивно-ресурсний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (із змінами).
113. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
114. Пометун О. Нова українська школа : розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Київ : Вид. дім «Освіта», 2020. 192 с.
115. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.
116. Пометун О.І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 104 с.
117. Пометун О.І., Сущенко І.М. Основи критичного мислення: метод. посіб. для вчителів. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.
118. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами : Постанова КМУ від 14 лютого 2017 року № 88 (із змінами).
119. Посібник для реалізації обласної програми впровадження УХВЛ в навчальних закладах Тернопільської області з досвіду впровадження УХВЛ. Тернопіль, 2018. 184 с.
120. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19/print>
121. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
122. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012 р. № 5081-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст. 340.
123. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>.
124. Про запобігання і протидію домашньому насильству: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
125. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 липня 2021 року № 813. URL: <https://imzo.gov.ua/2021/07/15/nakaz-mon-vid-13-07-2021-813-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiy-shchodo-otsiniuvannia-rezul-tativ-navchannia-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/>
126. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>.
127. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>.
128. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ МОЗ України від 16.06.2014 № 398.
129. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115.
130. Про затвердження порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.06 2018 № 677. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/nakaz-mon-vid-25-cheruvnya-2018-r-pro-zatverdzhennya-poryadku-stvorenniya-grup-podovzhenogo-dnya-u-derzhavnih-i-komunalnih-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

131. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>.
132. Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги : Наказ МОЗ України від 02.03.2009 № 132.
133. Про освіту: Закон України. URL : <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page> .
134. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
135. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennyakoncepciyi-rozvitku-a960r> (дата звернення: 18.03.2024).
136. Про схвалення Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року: Проект розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitkuukraini.pdf> (дата звернення: 18.03. 2024).
137. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : Наказ МОЗ України від 29.03.2017 № 346.
138. Про.Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про. Світ», 2023. 518 с.
139. Проект Концепції STEM – освіти в Україні. URL: mk-kor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf. - (дата звернення: 12.11.2021).
140. Проектна робота в початковій школі. Методичний посібник із фасилітації проектної роботи з учнями 1-4 класів / The LEGO Foundation. Запоріжжя : СТАТУС, 2023. 212 с.
141. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 №2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
142. Ранкові зустрічі в початковій школі: методичний посібник / The LEGO Foundation. Запоріжжя : СТАТУС, 2023. 140 с.
143. Рашевська Н. Змішане навчання як психолого педагогічна проблема. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2010. Вип. 191. Ч. IV, С. 89-96.
144. Рекомендації щодо організації програм із надолуження освітніх втрат. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immmediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
145. Рекомендації ЮНІСЕФ та Міністерства освіти і науки України щодо організації програм із надолуження освітніх втрат. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immmediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
146. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект: навч.-метод. посібник. Київ: ФОП Стеценко В.В, 2016. 192 с.
147. Розвиваємо громадянські компетентності : другий клас / за заг. ред. Н. Бібік, Н. Софій. Київ, 2019. URL: http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class_5-Vartist_4.pdf
148. Ротфорт Д.В., Гезей О.М. Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 144 с.
149. Рябова З.В., Кравченко Г.Ю. Метод проектів у розвитку якості початкової освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 144 с.
150. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

151. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях : навч.-метод. посіб. / уклад. А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.
152. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
153. Сенчина Н.Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
154. Сидоренко Т., Бугаєць Н. Електронні тести успішності як засіб підвищення ефективності навчального процесу. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2009. № 6, С. 28 – 30.
155. Скворцова С., Онопрієнко О. Нова українська школа : методика навчання математики у 1-2 класах ЗЗСО на засадах інтегративного та компетентнісного підходів: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
156. Скворцова С., Онопрієнко О. Нова українська школа : методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного та компетентнісного підходів : навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 320 с.
157. Смагіна Т.М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції. 2017. С. 21-29.
158. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / Т.М. Титаренко та ін.; за наук. ред. Т.М. Титаренко. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.
159. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2016. № 3, С. 178-190.
160. Старагіна І., Терещенко В., Панченков А. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
161. Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання: навчально-методичний посібник. Харків: Соняшник, 2020. 176 с.
162. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Нічога С.О., 2018. 174 с.
163. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. Педагогічні науки. 2018. № 2, С. 198-204.
164. Степанова Н.М., Кудін В.С. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152с.
165. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
166. Стоп шкільний терор. Особливості цькування у дитячому віці. Профілактика та протистояння булінгу. Київ : Український інститут дослідження екстремізму, 2017. 84 с.
167. Стрельников В.Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини Постметодика. 2010. № (6)97, С. 15-21.
168. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID. 2018. 60 с.
169. Сухомлинський В.О. Я розповім вам казку. Філософія для дітей. Харків: ВД «ШКОЛА», 2016. 576 с.

170. Технології професійного розвитку педагогів: методичний порадник: навч.-метод. посіб. / упорядники: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
171. Технології розвитку критичного мислення учнів / А. Кроуфорд та ін.; наук. ред., передм. О.І. Пометун. Київ: Вид-во «Плеяди», 2006. 220 с.
172. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна : Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743. URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>
173. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
174. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад.: Н.І. Клокар, О.В. Нікулочкіна. Київ, 2018. 6 с.
175. Типовий перелік допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: Наказ МОН від 23.04.2018 № 414 (із змінами).
176. Ткаченко О. Чому українці мають усвідомити важливість національної ідентичності. URL : <https://life.pravda.com.ua/>
177. Усе про освітні втрати: ефективні методики та алгоритми для вчителя. URL: <https://osvitoria.media/experience/vse-pro-osvitni-vtraty-efektyvni-metodyky-ta-algorytmy-dlya-vchytelya/>
178. Фідкевич О., Бакуліна Н. Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
179. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
180. Фрицюк В.А. Професійний саморозвиток майбутнього педагога: монографія. Вінниця: Нілан ЛТД, 2016. 364 с.
181. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2021 (Подолання викликів у період карантину, спричиненого COVID-19) : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 2 березня 2021 р.) / за заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2021. 116 с.
182. Цифрові інструменти для організації змішаного навчання в шкільній природничо-математичній освіті : науково-методичний посібник / укладачі : О.О. Буряк та ін. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. 122 с.
183. Черкашина Т.В. Культура взаємин у сучасній педагогічній практиці : навч.-метод. посіб. для пед. працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2014. 136 с.
184. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
185. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок. 2012. № 12, С. 136-139.
186. Шевчук В.В. Сучасні підходи до визначення категорії «емоційного вигорання». Габітус. 2020. № 17, С. 123–130.
187. Шість цеглинок: методичний посібник / упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>.
188. Щодо функціонування груп подовженого дня у закладах загальної середньої освіти: лист Міністерства освіти і науки України від 30.08 2018 № 1/11-9224. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-funkcionuvannya-grup-prodovzhenogo-dnya-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
189. Як компенсувати «освітні втрати»: рекомендації для органів влади, засновників і директорів закладів освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/yak-kompensuvati-osvitni-vtrati-rek/>

190. Як надолужити освітні втрати. URL: <https://testportal.gov.ua/yak-nadoluzhyty-osvitni-vtraty/>